

Renato Mordo

Jüdisch, griechisch, deutsch zugleich.

Ein Künstlerleben im Zeitalter der Extreme

5.-26.
November
2021

Thementag in der Deutschen Schule Athen/ Ημερίδα στη Γερμανική Σχολή Αθηνών, 06.11.2021

	Thema/ Θέμα	RednerIn/ Εισηγητής/εισηγήτρια
10:00	Begrüßung Χαιρετισμός	 Annedore Dierker Schulleiterin der DSA/ Διευθύντρια της DSA
10:05 - 10:30	Szenische Lesung: Auszüge aus dem Theaterstück „Chaidari“ von Renato Mordo Θεατρικό Αναλόγιο: Αποσπάσματα από το θεατρικό έργο «Χαϊδάρι» του Ρενάτο Μόρντο	 Martin Scharnhorst Theaterregisseur, Leiter der Maerzbuehne - DSA-SchülerInnen Θεατρικός σκηνοθέτης, διευθυντής της Maerzbuehne - μαθητές και μαθήτριες της DSA
10:35 - 10:55	DSA erinnert – SchülerInnen auf der Spurensuche nach der Geschichte ihrer Schule Η ΓΣΑ θυμάται - Μαθητές και μαθήτριες στα ίχνη της ιστορίας του σχολείου τους	 Regina Wiesinger Elena Koumentakou DSA-Lehrerinnen, Projektleitung „DSA erinnert“ Καθηγήτριες στη DSA, διεύθυνση προγράμματος «Η ΓΣΑ θυμάται»
11:00 - 11:20	Memories of the Occupation in Greece (MOG): Das Zeitzeugenarchiv und die Bildungsplattform – neue Wege zur gemeinsamen Erinnerungskultur Μνήμες από την Κατοχή στην Ελλάδα (MOG): Το Αρχείο μαρτυριών και η Εκπαιδευτική Πλατφόρμα – νέοι δρόμοι προς την ανάπτυξη της συλλογικής μνήμης	 Prof. Dr. Nicolas Apostolopoulos Gesamtleiter MOG, Freie Universität Berlin Γενικός Διευθυντής του προγράμματος MOG, Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου
11:25 - 11:55	(Über) Renato Mordo in griechischer Sprache: Textsorten, Übersetzungsschwierigkeiten und -strategien Ο Ρενάτο Μόρντο -λόγος <i>ίδιος</i> , λόγος των άλλων- στα ελληνικά: Κειμενικά είδη, μεταφραστικές δυσκολίες και στρατηγικές	 PD Dr. phil. habil. Christos Karvounis Johannes Gutenberg-Universität Mainz, FB 06/Arbeitsbereich Neugriechisch Υφηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο του Μάιντς, Τομέας Νέων Ελληνικών Dr. Olaf Immanuel Seel Ass.-Prof. Ionische Universität Korfu. Abteilung für Fremdsprachen, Übersetzung und Dolmetschen Επίκουρος Καθηγητής, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας
12:00 - 12:30	Diskussion/ Συζήτηση	
12:30 - 13:00	Pause/ Διάλειμμα	
13:00 - 13:20	Renato Mordo und die Emigration deutschsprachiger Künstler und Intellektueller 1933-1945 in Griechenland Ο Ρενάτο Μόρντο και η μετανάστευση γερμανόφωνων καλλιτεχνών και διανοούμενων στην Ελλάδα 1933-1945	 Torsten Israel Kurator der Ausstellung Επιμελητής της Έκθεσης
13:25 - 13:45	Ο Ρενάτο Μόρντο και ο χάρτης της αυστρο-ελληνικής θεατρικής παράδοσης. Μία πρώτη προσέγγιση Renato Mordo und die österreichisch-griechische Theatertradition. Eine erste Annäherung	 Gianna Tsokou Theaterwissenschaftlerin, Dramaturgin und Theaterkritikerin. Promovierte an der Universität Wien Θεατρολόγος, δραματολόγος και κριτικός θεάτρου. Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου της Βιέννης
13:45 - 14:00	Diskussion/ Συζήτηση	
14:00 - 14:20	Pause/ Διάλειμμα	
14:20 - 14:45	Die Gedenkarbeit in Rheinland-Pfalz und ihre internationalen Projekte Το έργο διαχείρισης της ιστορικής μνήμης στη Ρηνανία-Παλατινάτο και τα διεθνή προγράμματά του Stand der deutsch-griechischen Gedenkarbeit an Schulen in Rheinland-Pfalz Η ελληνο-γερμανική διαχείριση μνήμης στα σχολεία της Ρηνανίας-Παλατινάτου σήμερα	 Uwe Bader Landeszentrale für politische Bildung Rheinland-Pfalz, Gedenkstätte KZ Osthofen Κεντρική Υπηρεσία Πολιτικής Αγωγής Ρηνανίας-Παλατινάτου, τόπος μνήμης του στρατοπέδου συγκέντρωσης Οσθόφεν) Bettina Münch-Rosenthal Referentin für internationale und europäische Zusammenarbeit an Schulen, Aufsichts- und Dienstleistungsdirektion Rheinland-Pfalz Διευθύντρια Διεθνών και Ευρωπαϊκών Συνεργασιών σε σχολεία, Διεύθυνση Εποπτείας και Υπηρεσιών Ρηνανίας-Παλατινάτου
14:50 - 15:10	Das Konzentrationslager Chaidari in der griechischen Historiographie und Erinnerungskultur Το στρατόπεδο Χαϊδαρίου στην ελληνική ιστοριογραφία και κουλτούρα μνήμης	 Dr. Anna Maria Droumpouki Historikerin, Selma Stern Zentrum für Jüdische Studien, Humboldt Universität Berlin Ιστορικός, Κέντρο Εβραϊκών Σπουδών Σέλμα Στερν, Πανεπιστημίου Χούμπολτ, Βερολίνο
15:15 - 15:30	Diskussion/ Συζήτηση Führung durch die Ausstellung Ξενάγηση στην Έκθεση	 SchülerInnen des Projekts „DSA erinnert“ Μαθητές/μαθήτριες του προγράμματος «Η ΓΣΑ θυμάται»

Renato Mordo

Εβραίος, Έλληνας και Γερμανός.
Η ζωή ενός καλλιτέχνη την εποχή των άκρων

5-26
Νοεμβρίου
2021

Das Team /Οι συντελεστές

**SZENISCHE LESUNG: Auszüge aus dem Theaterstück „Chaidari“ von Renato Mordo/
ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΑΝΑΛΟΓΙΟ: Αποσπάσματα από το θεατρικό έργο «Χαϊδάρι» του Ρενάτο Μόρντο, 06.11.2021**

Performers

Evgenia Karametou (10c)
Nektaria Anastasia Karapetsa (10b)
Joanna Papamichail (10c)
Eleanna Ramioti (10c)
Giorgios Chrysanthidis (9d)
Isabella Mclaughlin Efstathiou (9d)
Panagiota (Penny) Georgiadi (9d)
Marianna Noitaki (9d)

Musikalische Leitung/ Μουσική διεύθυνση

Dr. Marianne Danner

Musik/ Μουσική

Eirini Georgiou (12b), Violine /βιολί
Christina Michou (12d), Violine /βιολί
Orfeas Tsoskounoglou (10e), Klavier /πιάνο
Danae Hoffmann (9b), Trompete /τρομπέτα

Regie/ Σκηνοθεσία – δραματουργική προσαρμογή

Martin Scharnhorst

Regieassistenz /Βοηθός σκηνοθέτη

Lennart Mehrwald

Bühnenbild – Kostüme/ Σκηνικά – Κοστούμια

Marion Fischer

Herstellung und Ausführung des Bühnenbildes/ Κατασκευή των σκηνικών

Charlotte Enzmann, SchülerInnen des Kunstkurses der Klasse 11
/Μαθητές και μαθήτριες του τμήματος Καλλιτεχνικών της 11ης τάξης

Licht und Ton/ Φωτισμός και ήχος

Polyphoniki

Moderation des Thementages /Συντονισμός της Ημερίδας

Angeliki Maria Karagianni (12e)

Führung durch die Ausstellung /Ξεναγηση στον χώρο της Έκθεσης, 05.-06.11.21

Sophia Dorn (11a)
Constanze Emily Hoelscher (11a)
Amalia Krosdorf (11a)
Marios-Dimitris Triantafyllou (11a)
Isabella Bitziou (11b)
Chrysanthi Dellas-Grivas (11b)

Yannis Florian Kunze (11b)
Maria-Chantal Sidiropoulou (11b)
Chrysoula Chavoutsioti (12e)
Alexios Kallos (12e)
Angeliki Maria Karagianni (12e)
Konstantinos Marios Kleinakis (12e)

Organisationsteam der Deutschen Schule Athen /Οργανωτική επιτροπή της Γερμανικής Σχολής Αθηνών

Regina Wiesinger
Elena Koumentakou
Charoula Antonopoulou

Unser Dank gilt Dr. Theo Mangidis und Bastian Schwinghammer für die technische Hilfestellung, sowie Mirka Kouka für den IT support. Herzlich bedanken möchten wir uns auch bei dem Hausmeister-Team der DSA, den Herren Gertsos, Bakalis, Karageorgiou und Kyritsis, ohne deren wertvolle Unterstützung der Aufbau der Ausstellung nicht möglich gewesen wäre. /Ευχαριστούμε τους Δρ Θεόδωρο Μαγγίδη και Bastian Schwinghammer για την τεχνική υποστήριξη, καθώς και την Μίρκα Κουκά για τη μηχανογραφική υποστήριξη. Θέλουμε να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερα και την ομάδα επιστητών της DSA –τους κυρίους Γκέρτσο, Μπακάλη, Καραγεωργίου και Κυρίτση– για την πολύτιμη συμβολή τους στο στήσιμο της έκθεσης.

Die Ausstellung wird vom Gräzisten Torsten Israel (Mannheim und Athen) kuratiert und ist zusammen mit Uwe Bader von der Gedenkstätte KZ Osthofen und Marita Hoffmann vom Verlag LLUX aus Ludwigshafen am Rhein erarbeitet worden. Alle Übersetzungen der Ausstellung aus dem Deutschen ins Griechische entstanden im Rahmen einer Kooperation der Johannes Gutenberg-Universität Mainz (Arbeitsbereich Neugriechisch) und der Ionischen Universität Korfu (Abteilung für Fremdsprachen, Übersetzen und Dolmetschen)./ Την επιμέλεια της έκθεσης έχει ο ελληνιστής Torsten Israel (Μάνχαιμ και Αθήνα) ενώ η έκθεση δημιουργήθηκε σε συνεργασία με τον Uwe Bader (τόπος μνήμης του στρατοπέδου συγκέντρωσης Οσθόφεν - Gedenkstätte KZ Osthofen) και την Μαρίτα Χόφμαν (εκδοτικός οίκος LLUX, Λούντβιγκσχάφεν στον Ρήνο). Όλες οι μεταφράσεις της έκθεσης από τα Γερμανικά στα Ελληνικά δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο της συνεργασίας του Πανεπιστημίου Γιοχάνες Γκούτενμπεργκ του Μάιντς (Τομέας Νέων Ελληνικών) και του Ιονίου Πανεπιστημίου της Κέρκυρας (Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διεργμηνείας).

